

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Історичний факультет
Кафедра давньої та нової історії України

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник декана
науково-педагогічної
навчальної роботи

2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НОВА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ
для студентів

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
вид дисципліни

01 Освіта/Педагогіка
014.03 Середня освіта (Історія)
перший (бакалаврський)
Середня освіта (Історія)
обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022/2023
Семестр	4
Кількість кредитів ECTS	5
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: Короткий Віктор Андрійович, кандидат історичних наук, доцент кафедри давньої та нової історії України

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробник: Короткий Віктор Андрійович, кандидат історичних наук, доцент кафедри давньої та нової історії України

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри давньої
та нової історії України

_____ (Віктор КОЛЕСНИК)

Протокол № 12 від «23» квітня 2022р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол від «26» 08 2022 року № 1

Голова науково-методичної комісії _____ (Наталія ТЕРЕС)

«27» 08 2022 року

1. Мета дисципліни – формування у студентів системних знань про етапи, закономірності та специфіку історичного розвитку на території України від XVII ст. до кінця XIX ст.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

1. Знати:

1.1. основні етапи становлення і розвитку феодального ладу, його особливості та специфіку на українських землях у XII – XVI ст.

1.2. політичні, економічні, соціальні, етнічні, культурні процеси та явища, що мали місце на українських землях у часи пізньої Русі та у складі Великого князівства Литовського.

2. Вміти:

2.1. аналізувати основні проблеми історії українських земель періоду Середньовіччя.

2.2. з'ясувати сутність, природу та генезис історичних явищ, їхні причинно-наслідкові зв'язки; оволодіти елементами наукового підходу до вивчення історичних явищ, критики історичних джерел та наукової літератури;

3. Володіти елементарними навичками критичного аналізу історичних джерел, встановлення причинно-наслідкових зв'язків перебігу історичних процесів на території України у XII – XVI ст.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Розглядається і аналізується стан вивчення археологічних й писемних джерел та наукової літератури з нової історії України. Аналізуються процеси і явища, що мали місце на українських теренах від XVII ст. до кінця XIX ст. Пояснюється, що однією з причин специфічного розвитку українських земель у цей період стало існування на її території різних державних структур. Епоха розглядається в контексті світової історії. Засвідчується, що вона стала вирішальною у закріпленні впливів західної цивілізації на Україну, що опинилася на межі європейського й азіатського світів. Проаналізовано суспільні, економічні й культурні процеси на українських землях, що мали місце у період між XVII ст. та XIX ст.

4. Завдання – вироблення у студентів вміння аналізувати основні етапи нової української історії, становлення козацької державності та причини її втрати; формування знань про політичні, економічні, соціальні, етнічні, культурні, релігійні процеси та явища, що відбувалися в цей період історії; ознайомлення із основними проблемами історії українських територій даного періоду і методологічними підходами до їх дослідження; вироблення у студентів навиків самостійної роботи із історичними джерелами.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Розуміння застосовуваних способів та методів аналізу матеріалів дослідження	лекція, семінар	контрольна робота ЗМ1	5%
1.2	Знати і орієнтуватися у суспільно-політичних і соціально-економічних процесах, які відбувалися в різних регіонах України на різних історичних етапах	лекція, семінар	контрольна робота ЗМ2	5%
2.1	Вміння аналізувати основні проблеми історії України нової доби	лекція, семінар	усне опитування ЗМ1	20%

2.2	Вміння інтерпретувати відповідні дані і аналізувати складності для донесення суджень, які відбивають відповідні міжкультурні та міжетнічні проблеми	лекція, семінар	усне опитування ЗМ2	20%
3.1	Навички та вміння розробляти і виконувати тематичні дослідження, інтерпретувати дані і робити висновки	самостійна робота	реферат ЗМ1	5%
3.2	Навички та вміння визначати й оцінювати особливості аналогічних процесів і явищ в залежності від статусу регіонів України у складі іноземних держав	самостійна робота	реферат ЗМ2	5%
4.1	Здатність критично використовувати наукові бази даних та інші відповідні джерела інформації		іспит, перше питання	20%
4.2	Здійснювати моделювання та аналіз з метою деталь ного вивчення і дослідження питань соціальної історії		іспит, друге питання	20%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (ОК 11.)/ Програмні результати навчання	1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1	4.2
1.Знати історичну термінологію та наукову періодизацію історичних процесів.		+	+				+	+
2.Знати та розуміти основні концепції, теорії та етапи розвитку історичної науки, орієнтуватися на її сучасні досягнення.	+	+	+			+	+	
15.Вміти характеризувати об'єктивно та неупереджено історичні події та постаті різних історичних періодів.	+	+	+	+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Модульна контрольна робота ЗМ1 (тест) РН 1.1-1.2: – 5 балів/ 3 балів*.
2. Модульна контрольна роботи ЗМ2 (тест) РН 2.1-2.2: – 5 балів/ 3 балів*.
3. Реферат ЗМ1, РН1.2: – 4 бали/ 3 бали*.
4. Реферат ЗМ2, РН2.2: – 4 бали/ 3 бали*.
5. Оцінювання роботи під час семінарських занять ЗМ1, РН1.2, РН2.1 - 20 балів/ 12 балів*.
6. Оцінювання роботи під час семінарських занять ЗМ2, РН1.2, РН2.2 - 20 балів/ 12 балів*.
7. Підсумкова контрольна робота – 40 балів/ 24 балів*.

* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання у формі іспиту:

- максимальна кількість балів які можуть бути отримані студентом – 40 балів за 100-бальною шкалою;
- форма проведення і види завдань – письмові завдання у вигляді тестів різного рівня складності і питання для аналітичних висновків та узагальнень;

- мінімальний пороговий рівень оцінки, за якої іспит вважається складеним - **для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за іспит не може бути меншою 24 балів (рекомендований мінімум).**

Студент не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менше ніж 36 балів (рекомендований мінімум).

7.2 Організація оцінювання: Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані під час семінарів (усні опитування); бали, отримані за виконання рефератів; бали, отримані під час модульного контролю (за виконання тестових завдань), а також бали, отримані під час складання підсумкового контролю (іспиту), а саме: за виконання завдань.

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, семінари, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять вступ до курсу, теми 1 - 3, а у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 4 - 8.

Оцінка успішності знань студентів здійснюється в двох формах: семестрове оцінювання (контрольні роботи, усне опитування, реферати) і підсумкове оцінювання (іспит).

Загальна сума балів – 100 балів (із них, семестрове оцінювання – максимум 60 балів; підсумкове оцінювання (іспит) – максимум 40 балів).

<u>Змістовий модуль 1.</u>			<u>Змістовий модуль 2.</u>			<u>Іспит</u>
Перший період нової історії України			Другий період нової історії України			
30 залікових балів (максимум)			30 залікових балів (максимум)			40 балів
Семінарські заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Семінарські заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	
21 (максимум)	4 (максимум)	5 (максимум)	21 (максимум)	4 (максимум)	5 (максимум)	

СЕМЕСТРОВА РОБОТА ТА МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

На семінарських заняттях оцінці можуть підлягати: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських і практичних заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські (практичні) заняття; експрес-тестування тощо.

На семінарських заняттях оцінювання здійснюється за **3-бальною шкалою**.

Критеріями оцінки усних відповідей на семінарському занятті є:

- повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мови та переконаність; 3 бали
- використання основної та додаткової літератури (монографій, навчальних посібників, збірників документів, журналів, інших періодичних видань тощо); 2 бали
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки 1 бал

По завершенні вивчення кожного змістового модуля студент складає модульний контроль (МК). Участь всіх студентів в контрольному заході обов'язкова. МК проводиться на останньому семінарському занятті з даного змістового модуля у письмовій формі (ЗМ1 – у вигляді тестування, ЗМ2 – у вигляді письмової роботи). Максимальна кількість балів, яку можна набрати за МК – 5 балів.

Студент, який не відпрацював семінарські заняття, не допускається до складання МК, і даний модуль не зараховується.

Студент, який з поважної причини пропустив МК, зобов'язаний надати відповідний документ і викладач за погодженням з деканатом призначає нову дату проведення МК.

Критерії оцінювання модульного контролю у тестовій формі (оцінюється в діапазоні від 1 до 5 балів):

10 запитань

- а) вірна відповідь на одне запитання – 0,5 бала;
- б) невірна відповідь – 0 балів.

Критерії оцінювання модульного контролю у вигляді письмової роботи (оцінюється в діапазоні від 1 до 5 балів).

На МК виносяться **2** теоретичні запитання з даного ЗМ.

- а) глибоке розкриття теоретичного питання   2,5 бали;
- б) повна коротка відповідь   1,5 – 2 бали;
- в) неповна відповідь   0,5 – 1 бал;

САМОСТІЙНА РОБОТА

Критерії оцінювання реферату (від 0 до 4 балів):

- глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція   – 4балів;
- обґрунтоване розкриття проблеми   – 3 балів;
- тема розкрита неповно   – 2 балів;
- реферат суто компілятивного рівня   – 1 бал;
- тема не розкрита   – 0 балів.

Індивідуальні завдання (реферати) студент подає за тиждень до модульного контролю.

По завершенні вивчення кожного змістового модуля студент складає модульний контроль (МК). Участь всіх студентів в контрольному заході обов'язкова. МК проводиться на останньому семінарському занятті з даного змістового модуля у письмовій формі (ЗМ1 – у вигляді тестування, ЗМ2 – у вигляді письмової роботи). Максимальна кількість балів, яку можна набрати за МК – 5 балів по 0,5 бала за кожне правильне тестове завдання або 2,5 бали за кожне завдання з розгорнутою відповіддю.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 р.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ІСПИТУ

Робота на іспиті. Іспит проводиться у письмовій формі. Екзаменаційний білет складається з двох питань і містить два типи завдань, кожне з яких оцінюється в 20 балів. Критеріями оцінювання відповіді є:

Відповідь повна, подане власне бачення проблеми	20-19
Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу	18-17
Відповідь відображає знання фактичного матеріалу з питання	16-15
Відповідь демонструє знання фактичного матеріалу, але допущені окремі помилки	14-13
Відповідь фрагментарна, відображені лише деякі аспекти проблеми	12-9
Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі фактичного матеріалу	8-5
Відповідь має значні помилки, або відсутня	4-0

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	семінари	С/Р
Змістовий модуль 1. Перший період нової історії України.				
1	Вступ. Предмет, завдання і періодизація курсу нової історії України	4	2	4
2	Тема 1. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої (XVI ст.)	6	2	8
3	Тема 2. Початкова історія українського козацтва. Перші Січі. Козацько-селянські повстання кінця XVI – початку XVII ст.	6	4	10
4	Тема 3. Козацька революція середини XVII ст. Гетьманська держава: кордони, політичний і адміністративно-територіальний устрій 1648-кінець XVIII ст.	6	5	10
	Модульна контрольна робота 1		1	
Змістовий модуль 2. Другий період нової історії України.				
5	Тема 4. Українські землі у складі російської імперії XVIII-XIX ст.	6	4	12
6	Тема 5. Українські землі у складі Речі Посполитої та Австро-Угорської імперії XVIII-XIX ст.	4	4	8
7	Тема 6. Початок національно-культурного відродження. Українсько-національних рух у першій половині XIX ст.	4	2	8
8	Тема 7. Національне суспільно-політичне життя в Україні у другій половині XIX ст.	4	4	10
9	Тема 8. Україна та українці в російському та польському русі XIX ст.	4	1	6
	Модульна контрольна робота 2		1	
	ВСЬОГО	44	30	76

Загальний обсяг **150** год., в тому числі:

Лекцій – **44** год.

Семінари – **30** год.

Самостійна робота – **76** год.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

Основні:

1. Грушевський М.С. Історія України Русі. – Т. IV. – К., 1993.
2. Історія України (з найдавніших часів до початку XX століття): навч. посіб. для студ. гуманіт. ф-тів вищ. навч. закл. / [В. М. Литвин та ін.]. - К., 2012. - 671 с.
3. Історія українського козацтва: нариси : у 2 т. / відп. ред. В. А. Смолій ; НАН України, Ін-т історії України, НДІ козацтва. - К., 2000.
4. Леп'явко С. Козацькі війни кінця XVI ст. в Україні. – Чернівці, 1996.
5. Смолій В.А., Степанков В.С. Українська державна ідея XVII- XVIII століть: проблеми формування, еволюції, реалізації. – К., 1997.

6. Таїрова-Яковлева Т. Повсякденне, дозвілля і традиції козацької еліти Гетьманщини – К., 2017.
7. «Українське питання» в Російській імперії (кінець XIX- початок XX ст.): В 3 ч. – К., 1999.
8. Шандра В., Аркуша О. Україна в XIX столітті: доба модернізації / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. – Київ: Академперіодика, 2022. – 706 с.
9. Яковенко Н.М. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця XVIII століття. – К., 1997.
10. Яковенко Н.М. Українська шляхта з кінця XIV до середини XVI ст. (Волинь і Центральна Україна). – К., 1998.

Додаткові:

1. Антонович В.Б. Очерк истории Великого княжества Литовского до смерти великого князя Ольгерда // Антонович В.Б. Моя сповідь. – К., 1995.
2. Аркуша О.Г., Кондратюк К.К., Мудрий М.М., Сухий О.М. Час народів. Історія України XIX століття: Навчальний посібник / За заг. ред. М.М. Мудрого. – Львів, 2016.
3. Бевзо Б.А. Львівський літопис і Острозький літописець. – К., 1970.
4. Боплан Г. Опис України. – К., 1990.
5. Гелнер Я. Нації та націоналізм; Націоналізм / Пер. з англ. і передм. Г. Касьянова. – К., 2003.
6. Горобець В.М. Від союзу до інкорпорації: українсько-російські відносини другої половини XVII – першої чверті XVIII ст. – К., 1995.
7. Гуржій О., Чухліб Т. Козацька Україна. Боротьба за державу (XVI-XVII ст.). – К., 2020. - 367 с.
8. Довжук І.В. Нова історія України (середина XVII - початок XX ст.): підручник / І. В. Довжук ; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. - Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2010. - 731 с.
9. Історія України: навч.-метод. посібник для семінарських занять / В. М. Литвин [та ін.] ; ред. В. М. Литвин. - К. : Знання-Прес, 2006. - 460 с.
10. Історія Української держави. Гетьманат ранньомодерної доби / [А. Бовгиря та ін. ; відп. ред. В. Смолій] ; НАН України, Ін-т історії України. – К., 2018. - 719 с.
11. Калакура Я.С. Ментальний вибір української цивілізації / Я.С. Калакура. О.О. Рафальський, М.Ф. Юрій. – К., 2017.
12. Колесник І. Українська історіографія: Концептуальна історія. – К., 2013.
13. Смолій В.А., Степанков В.С. Богдан Хмельницький: соціально-політичний портрет. – К., 1995.
14. Терещенко Ю.І. Україна і Європейський світ. Нарис від утворення Старокиївської держави до кінця XVI ст. – К., 1996.
15. У кігтях дволапих орлів. Творення модерної нації. Україна між скіпетрами Романових і Габсбургів. – Харків, 2016.
16. Український Гетьманат. Нариси історії національного державотворення XVII-XVIII ст.: [у 2 кн.] / [редкол.: В. Смолій (відп. ред.) та ін.] ; НАН України, Ін-т історії України. – К., 2018. - Кн. 1. - 2018. - 609 с.; - Кн. 2. - 2018. - 579 с.
17. Ульяновський В.І. Історія церкви та релігійної думки в Україні. – В 2 кн. – Кн. II: Середина XV – кінець XVI століття. – К., 1994.
18. Чухліб Т.В. Булава проти скіпетра. Україна у Великій Північній війні 1700-1721 років. – К., 2019. - 351 с.
19. Шпорлюк Р. Формування модерних націй: Україна-Росія-Польща. – К., 2013.
20. Яковенко Н. Паралельний світ. Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні XVI-XVII ст. – К., 2002.